

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ ภาควิชา
อาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหา ความต้องการ
เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น
4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์

ตอนที่ 4 รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวนนักศึกษาจำแนกตามสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา และสถานศึกษา
ที่เปิดสอนระดับอาชีวศึกษา

สถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา	41	62.12
2. สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอาชีวศึกษา	25	37.88
รวม	66	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา
ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 4 จำนวนนักศึกษาจำแนกตามจำนวนคาบการสอน

จำนวนคาบ/สัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 12 คาบ/สัปดาห์	21	31.82
2. 12 คาบ/สัปดาห์	25	37.88
3. สูงกว่า 12 คาบ/สัปดาห์	20	30.30
รวม	66	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ รับผิดชอบงานสอนตั้งแต่ 12 คาบ/สัปดาห์ ขึ้นไป

ตารางที่ 5 จำนวนนักศึกษาจำแนกตามภาระงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอน

ภาระงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับคณะศึกษาศาสตร์	21	30.00
2. งานทะเบียน	7	10.00
3. งานครูประจำชั้น	10	14.29
4. งานสหกรณ์	5	7.14
5. งานอื่น ๆ เช่น ขายของ/น้ำในหมวดวิชา	27	38.57

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่นักศึกษาได้รับมอบหมายงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนอันดับแรกคือ งานอื่น ๆ เช่น งานขายของ/น้ำในหมวดวิชา รองลงมาคืองานผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับคณะศึกษาศาสตร์

ตารางที่ 6 จำนวนอาจารย์นิเทศก์ จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์นิเทศก์

จำนวนปี	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 5 ปี	1	5.56
2. 5-9 ปี	0	0.00
3. 10-14 ปี	5	27.78
4. 15-19 ปี	6	33.33
5. 20 ปีขึ้นไป	6	33.33
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 6 แสดงว่าอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์นิเทศก์ ตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 บัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1. การจัดหลักสูตร

ตารางที่ 7 ความเหมาะสมของเงื่อนไขก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความคิดเห็นของ

นักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. นักศึกษาต้องผ่านกระบวนวิชาด้านการศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วย 5 กระบวนวิชา ดังนี้		
1.1 054321 (Ed.F.321) จิตวิทยาการศึกษา	98.50	94.45
1.2 055400 (Ed.M.400) สถิติทางการศึกษา	98.50	94.45
1.3 059400 (Ed.Tec.400) เทคโนโลยีทางการศึกษา	98.50	94.45
1.4 กระบวนวิชาหลักสูตรของสาขาวิชา	100.00	100.00
1.5 กระบวนวิชาการสอนของสาขาวิชา	97.00	100.00
2. นักศึกษาต้องผ่านกระบวนวิชาเฉพาะด้านไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	92.40	100.00
3. การกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านของกระบวนวิชาที่ต้องผ่านก่อนออกฝึกประสบการณ์ ดังนี้		
3.1 กลุ่มวิชาด้านการศึกษา ไม่ต่ำกว่า 2.00	95.50	94.45
3.2 กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน ไม่ต่ำกว่า 2.00	93.90	94.45

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาและอาจารย์ในศกส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม
ในเรื่องเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือต้องผ่านกระบวนการด้านการศึกษา จำนวน
5 กระบวนวิชา ได้แก่ จิตวิทยาการศึกษา สถิติทางการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา หลักสูตรของ
สาขาวิชา และการสอนของสาขาวิชา รวมทั้งต้องผ่านกระบวนการเฉพาะด้านไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต
และการกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านไม่ต่ำกว่า 2.00 ทั้งกลุ่มกระบวนการด้านการศึกษาและ
วิชาเฉพาะด้าน

ตารางที่ 8 ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาฝึกและจำนวนคาบการปฏิบัติงานสอน ตลอดจนการทำโครงการเพิ่มเติม ตามความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. จำนวน 9 หน่วยกิตของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	75.80	44.44
2. ระยะเวลาการฝึก 1 ภาคการศึกษา หรือไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์	90.90	83.33
3. จำนวนคาบการปฏิบัติงานสอน 12 คาบ/สัปดาห์	86.40	66.67
4. การทำโครงการเพิ่มเติมในกรณีที่มีเวลาปฏิบัติงานสอนไม่ครบ 12 คาบ/สัปดาห์	83.30	61.11

จากตารางที่ 8 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความเหมาะสมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในการกำหนดจำนวนหน่วยกิตของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 9 หน่วยกิต ระยะเวลาในการฝึก 1 ภาคการศึกษาหรือไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ จำนวนคาบการ ปฏิบัติงานสอน และการทำโครงการเพิ่มเติมกรณีเวลาปฏิบัติงานสอนไม่ครบ 12 คาบ/สัปดาห์

ส่วนอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความเหมาะสมเกี่ยวกับระยะเวลาในการฝึก 1 ภาคการศึกษาหรือไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ เกินกว่าครึ่งเห็นว่าการทำโครงการเพิ่มเติม กรณีเวลาปฏิบัติงานสอนไม่ครบ 12 คาบ/สัปดาห์ สำหรับหน่วยกิตของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 9 หน่วยกิต เกินกว่าครึ่งเห็นว่ามีไม่เหมาะสม

ตารางที่ 9 ความเหมาะสมในเรื่องการอนุญาตให้ลงทะเบียนเรียนคณะฝึกประสบการณ์และ
กิจกรรมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์
นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. การอนุญาตให้ลงทะเบียนเรียนควบคู่กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (เฉพาะผู้ที่คาดว่าจะสำเร็จในภาคการศึกษาที่จะออกฝึก) ได้ไม่เกิน 2 ภาควิชา (เรียนในเวลาราชการไม่เกิน 3 หน่วยกิต เรียนนอกเวลาราชการไม่เกิน 3 หน่วยกิต)	72.70	50.00
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้		
2.1 ฝึกประสบการณ์การสอน	100.00	94.44
2.2 ฝึกจัดกิจกรรม	98.50	88.89
2.3 ฝึกหน้าที่ครูนอกเหนือจากงานสอน	98.50	83.33
2.4 ฝึกการทำงานร่วมกัน	98.50	88.89
2.5 ฝึกการบริการชุมชน	95.50	83.33
2.6 ฝึกการจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	95.50	83.33

จากตารางที่ 9 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การอนุญาตให้ลงทะเบียนเรียนควบคู่
กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เฉพาะผู้ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในภาคเรียนนั้น ได้ไม่เกิน 2

กระบวนวิชาโดยเรียนในเวลาราชการไม่เกิน 3 หน่วยกิต เรียนนอกเวลาราชการไม่เกิน 3 หน่วยกิต มีความเหมาะสม รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของการฝึกประสบการณ์ มีความเหมาะสมทุกกิจกรรม

ส่วนอาจารย์นิเทศก์จำนวนที่เท่า ๆ กัน เห็นว่าทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม ในการอนุญาตให้ลงทะเบียนเรียนควบคู่กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เฉพาะผู้ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ในภาคเรียนนี้ ได้ไม่เกิน 2 กระบวนวิชา โดยเรียนในเวลาราชการไม่เกิน 3 หน่วยกิต เรียนนอกเวลาราชการไม่เกิน 3 หน่วยกิต ส่วนกิจกรรมต่าง ๆ ของการฝึกประสบการณ์ อาจารย์นิเทศก์ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมทุกกิจกรรม

2. การดำเนินงานด้านการรับสมัครและการจัดปฐมนิเทศ

ตารางที่ 10 ความเหมาะสมในเรื่องการสมัครเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความคิดเห็นของ
นักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. ระยะเวลาในการแจ้งข่าวการรับสมัครใช้เวลา 1 เดือน	93.90	88.89
2. ระยะเวลาในการรับสมัคร 1 สัปดาห์	81.80	77.78
3. ขั้นตอนการรับสมัคร	93.90	94.44

จากตารางที่ 10 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่า การสมัครเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเรื่องกำหนดระยะเวลาในการแจ้งข่าวการรับสมัคร 1 เดือน กำหนดระยะเวลาในการรับสมัคร 1 สัปดาห์ และขั้นตอนในการรับสมัครมีความเหมาะสม

ตารางที่ 11 ความเหมาะสมเกี่ยวกับการเลือกสถานศึกษา และคู่มือการฝึกประสบการณ์ตาม
ความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. วิธีการเลือกสถานศึกษา	80.30	77.78
2. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	97.00	94.44

จากตารางที่ 11 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ เห็นว่าวิธีการเลือกสถานศึกษาเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนของนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสม

ตารางที่ 12 ความเหมาะสมในเรื่องการจัดปฐมนิเทศโดยสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ตามความเห็นของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. การจัดปฐมนิเทศโดยสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ให้ รายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้		
1.1 การให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	97.00	94.44
1.2 การปฏิบัติตนในการฝึกประสบการณ์	100.00	100.00
1.3 การประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์	98.50	94.44
1.4 ปฏิทินการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียน	95.50	94.44
1.5 การพบอาจารย์นิเทศก์	97.00	88.89
2. การพบอาจารย์นิเทศก์หลังการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมรับ การนิเทศ	98.50	94.44

จากตารางที่ 12 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดปฐมนิเทศเกี่ยวกับข้อมูลการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์โดยสำนักฝึกประสบการณ์ และการพบอาจารย์นิเทศก์หลังการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมรับการนิเทศมีความเหมาะสม

ตารางที่ 13 ความเหมาะสมในเรื่องการจัดปฐมนิเทศโดยสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
นักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
การจัดปฐมนิเทศโดยสถานศึกษาได้ให้รายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ไว้ดังนี้		
1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยฝึกประสบการณ์ เช่น สภาพของ สถานศึกษา	82.90	77.78
2. ระเบียบปฏิบัติตนในสถานศึกษา	97.00	88.89
3. การปรับตัวกับบุคลากรภายในสถานศึกษา	95.50	94.44
4. การใช้แหล่งวิทยาการในสถานศึกษา	93.90	94.44
5. ปฏิทินปฏิบัติงานและภาระงานที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่	97.00	94.44

จากตารางที่ 13 แสดงว่า นักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าในการจัดปฐมนิเทศ
โดยสถานศึกษาเพื่อให้รายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ มีความเหมาะสม

3. การดำเนินการสอนและการนิเทศ

ตารางที่ 14 ความเหมาะสมเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อการปฏิบัติงานสอนและงานครู
ตามความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
การเตรียมตัวเพื่อการปฏิบัติงานสอนและงานครู ประกอบด้วย		
1. การศึกษาและสังเกตงานครูและงานสอน 1 สัปดาห์	98.50	88.89
2. การทดลองปฏิบัติงานสอนก่อนปฏิบัติงานจริง 2 สัปดาห์	89.40	88.89

จากตารางที่ 14 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าการเตรียมตัว
เพื่อปฏิบัติงานสอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาและสังเกตงานครูและงานสอน 1 สัปดาห์ ขั้นที่ 2
ทดลองปฏิบัติงานสอนก่อนปฏิบัติงานจริง 2 สัปดาห์ มีความเหมาะสม

ตารางที่ 15 ความเหมาะสมในเรื่องการนิเทศ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. จำนวนการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง ตลอดภาคการศึกษา	83.30	88.89
2. จำนวนการนิเทศจากอาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารไม่น้อยกว่า 6 ครั้งตลอดภาคการศึกษา	98.50	86.67
3. เทคนิคและวิธีการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์	93.90	85.71
4. เทคนิคและวิธีการนิเทศของอาจารย์พี่เลี้ยง	90.90	84.62

จากตารางที่ 15 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ เห็นว่าจำนวนครั้งในการ
รับการนิเทศรวมทั้ง เทคนิคและวิธีการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง มีความเหมาะสม

ตารางที่ 16 ความเหมาะสมในการให้ข้อมูลย้อนกลับของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง
 ตลอดจนการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์พี่เลี้ยง ตามความ
 คิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. การให้ข้อมูลย้อนกลับของอาจารย์นิเทศก์ในเรื่องต่อไปนี้		
1.1 การพบปะสนทนาหลังจากที่ได้สังเกตการสอนแล้ว	98.50	87.50
1.2 การให้กำลังใจ	92.40	93.75
1.3 การให้ข้อเสนอแนะ	98.50	93.75
2. การให้ข้อมูลย้อนกลับของอาจารย์พี่เลี้ยงในเรื่องต่อไปนี้		
2.1 การอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการสอน	97.00	71.42
2.2 การเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข	97.00	64.28
2.3 การให้ความเป็นกันเอง	98.50	85.71
3. การปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์ พี่เลี้ยงเกี่ยวกับพัฒนาการของนักศึกษา	97.00	64.70

จากตารางที่ 16 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับ
 ของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง รวมทั้งการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับ
 อาจารย์พี่เลี้ยง มีความเหมาะสม

4. การประสานงาน

ตารางที่ 17 ความเหมาะสมในเรื่องการติดต่อประสานงาน ระหว่างสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
กับนักศึกษาและผู้ประสานงาน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. การแจ้งข่าวสารและข้อมูลระหว่างนักศึกษากับ สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	80.30	88.23
2. การเลือกผู้ประสานงานสถานศึกษา	89.40	-
3. ภาระงานของผู้ประสานงาน	95.50	-

จากตารางที่ 17 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการติดต่อประสานงาน การแจ้งข้อมูล
ข่าวสาร ระหว่างนักศึกษากับสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเลือกผู้ประสานงานสถานศึกษา
ตลอดจนภาระงานของผู้ประสานงาน มีความเหมาะสม

ส่วนอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่า เรื่องการติดต่อประสานงานการแจ้งข้อมูลข่าวสาร
ระหว่างนักศึกษากับสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความเหมาะสม

5. การสัมมนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตารางที่ 18 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดสัมมนา ตามความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์
นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. รูปแบบการจัดสัมมนาโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้	97.00	100.00
2. จำนวนครั้งของการจัดสัมมนา (2 ครั้ง)	95.50	83.33
3. กำหนดการจัดสัมมนาแต่ละครั้ง (ครึ่งวัน)	97.00	94.44
4. วิธีการจัดสัมมนาโดยการแบ่งกลุ่มรับผิดชอบ	98.50	100.00
5. วิธีการแบ่งงานและความรับผิดชอบของฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดสัมมนาแต่ละครั้ง	95.50	-
6. ความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนา		
6.1 ครั้งที่ 1 เรื่องปัญหาการเรียนการสอน	100.00	94.44
6.2 บัณฑิตสัมมนาเรื่องการเตรียมตัวเพื่องานอาชีพ	92.40	94.44

จากตารางที่ 18 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบการจัดสัมมนา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ จำนวนครั้งของการสัมมนา การใช้เวลา ครึ่งวัน ในการจัดสัมมนา การแบ่งกลุ่มและแบ่งงานให้นักศึกษาแต่ละฝ่ายรับผิดชอบจัดสัมมนา รวมทั้ง ความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนา มีความเหมาะสม

6. การพบอาจารย์นิเทศก์

ตารางที่ 19 ความเหมาะสมในเรื่องการพบอาจารย์นิเทศก์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา
และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
	1. การพบอาจารย์นิเทศก์เดือนละ 1 ครั้ง	92.40
2. การพบอาจารย์นิเทศก์ประจำสาขาวิชาเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้		
2.1 ปรีक्षाเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชา	97.00	94.44
2.2 เพิ่มพูนความรู้และทักษะในสาขาวิชา	100.00	88.23

จากตารางที่ 19 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าการพบอาจารย์นิเทศก์ประจำสาขาวิชา เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อปรีक्षाเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชา รวมทั้งทำกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในสาขาวิชา มีความเหมาะสม

7. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตารางที่ 20 ความเหมาะสมเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความคิดเห็น
ของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

ข้อความ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. การประเมินโดยผู้ประเมิน 3 ฝ่าย คือ		
1.1 อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหาร	100.00	94.44
1.2 อาจารย์นิเทศก์	98.50	94.44
1.3 สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	95.50	88.89
2. สัดส่วนการให้คะแนนเพื่อประเมินผลการฝึกประสบการณ์ คือ		
2.1 อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหาร 45%	87.90	88.23
2.2 อาจารย์นิเทศก์ 45%	87.90	88.23
2.3 สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 10%	86.40	94.12
3. การประเมินผลการฝึกฯ 2 ครั้ง ใน 1 ภาคการศึกษา คือ		
3.1 ครั้งที่ 1 หลังการฝึกฯ ไปแล้ว 10 สัปดาห์ 40%	95.50	94.12
3.2 ปลายภาคการศึกษา 60%	95.50	100.00
4. รายละเอียดในแบบประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	98.50	93.75

จากตารางที่ 20 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ประเมินและ
สัดส่วนการให้คะแนนเพื่อประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดจนช่วงเวลาประเมินผล
2 ครั้งใน 1 ภาคการศึกษา รวมทั้งรายละเอียดในแบบประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
มีความเหมาะสม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

8. ความต้องการของนักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตารางที่ 21 ความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

รูปแบบ	ค่าร้อยละ	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาอย่างเดียว	39.40	22.22
2. ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ	57.60	77.78
3. ไม่เลือกทั้ง 2 รูปแบบ	3.00	0.00

จากตารางที่ 21 แสดงว่านักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ ต้องการให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ

ตารางที่ 22 ความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับกระบวนการวิชาเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา

ข้อความ	ค่าร้อยละ	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. มีกระบวนการวิชาที่เกี่ยวกับการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู	63.60	55.55
จำนวนหน่วยกิตของกระบวนการวิชา		
1-2 หน่วยกิต	35.71	70.00
3-4 หน่วยกิต	38.10	30.00
มากกว่า 5 หน่วยกิต	26.19	0.00
2. มีกระบวนการวิชา กระสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching)	54.50	61.11
จำนวนหน่วยกิตของกระบวนการวิชา		
2-3 หน่วยกิต	75.00	100.00
4-5 หน่วยกิต	11.11	0.00
มากกว่า 6 หน่วยกิต	13.89	0.00

จากตารางที่ 22 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีกระบวนการวิชาเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ วิชา การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู จำนวน 3-4 หน่วยกิต และ วิชา การสอนแบบจุลภาค จำนวน 2-3 หน่วยกิต ส่วนอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ต้องการให้มี วิชา การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู จำนวน 1-2 หน่วยกิต และ วิชา การสอนแบบจุลภาค จำนวน 2-3 หน่วยกิต

ตารางที่ 23 ความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการศึกษาสังเกตและการทดลองสอนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา

ข้อความ	ค่าร้อยละ	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. มีการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน้าที่ครูโดยการศึกษาสังเกตกำหนดระยะเวลาเตรียมความพร้อม	77.30	55.55
จำนวน 1-2 สัปดาห์	72.55	90.00
จำนวน 3-4 สัปดาห์	23.53	10.00
มากกว่า 5 สัปดาห์	3.92	0.00
2. การทดลองสอนในสถานศึกษาหรือโรงเรียนสาธิต	66.70	33.33
กำหนดระยะเวลาการทดลองสอน		
จำนวน 1-2 สัปดาห์	61.36	83.33
จำนวน 3-4 สัปดาห์	29.55	16.67
มากกว่า 5 สัปดาห์	9.09	0.00

จากตารางที่ 23 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน้าที่ครูโดยการศึกษาสังเกตจำนวน 1-2 สัปดาห์ และให้มีการทดลองสอนในสถานศึกษาหรือโรงเรียนสาธิต จำนวน 1-2 สัปดาห์

สำหรับอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์
วิชาชีพในหน้าที่ครูโดยการศึกษาสังเกตจำนวน 1-2 สัปดาห์ และไม่ต้องมีการให้ทดลองสอน
ในสถานศึกษาหรือโรงเรียนสาธิต

ตารางที่ 24 ความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ข้อความ	ค่าร้อยละ	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา	68.20	88.88
จำนวนหน่วยกิตของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		
จำนวน 2-3 หน่วยกิต	31.11	12.50
จำนวน 4-7 หน่วยกิต	13.33	56.25
จำนวน 9 หน่วยกิต	55.56	31.25
2. เปิดเป็นกระบวนวิชาการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	65.80	92.86
ในสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ		
จำนวนหน่วยกิตของกระบวนวิชา		
จำนวน 2-3 หน่วยกิต	68.00	61.54
จำนวน 4-6 หน่วยกิต	12.00	23.08
จำนวน 9 หน่วยกิต	20.00	15.38

จากตารางที่ 24 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีกระบวนวิชาการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาโดยคิดหน่วยกิตของการฝึกฯ จำนวน 9 หน่วยกิต และกระบวนวิชาการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ จำนวน 2-3 หน่วยกิต

ส่วนอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีกระบวนวิชาการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา โดยคิดหน่วยกิตการฝึกฯ ระหว่าง 4-7 หน่วยกิต และกระบวนวิชาการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ จำนวน 2-3 หน่วยกิต

ตารางที่ 25 ความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ

ข้อความ	ค่าร้อยละ	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. มีกระบวนการวิชาเพื่อเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ เช่น การศึกษาดูงานจำนวนหน่วยกิตของกระบวนการวิชา		
จำนวน 1-2 หน่วยกิต	89.50	78.57
จำนวน 2-3 หน่วยกิต	0.00	81.82
จำนวน 4-5 หน่วยกิต	82.36	18.18
จำนวน 6 หน่วยกิต	8.82	0.00
2. จัดให้มีการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะทางในสถาบัน	8.82	0.00
	68.40	78.57

จากตารางที่ 25 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีกระบวนการวิชาเพื่อเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ จำนวน 2-3 หน่วยกิต และจัดให้มีการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะทางในสถาบันด้วย

ส่วนอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีกระบวนการวิชาเพื่อเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ จำนวน 1-2 หน่วยกิต และจัดให้มีการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะทางในสถาบันด้วย

ตารางที่ 26 ความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับช่วงเวลาในการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ และการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพควบคู่
ทั้ง 2 แห่ง

ข้อความ	ค่าร้อยละ	
	นักศึกษา	อาจารย์นิเทศก์
1. ช่วงเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาน ประกอบการหรือแหล่งอื่น		
ภาคการศึกษาฤดูร้อน	63.20	42.86
ภาคการศึกษาปกติ	36.80	57.14
2. จัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพควบคู่กันทั้งใน สถานศึกษาและสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ โดยจัดแบ่งการฝึกสถานที่ละครึ่งภาคการศึกษา	52.60	42.86

จากตารางที่ 26 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ฝึกในช่วงภาคการศึกษาฤดูร้อน
และนักศึกษาเกินกว่าครึ่งต้องการให้มีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพควบคู่ทั้ง 2 แห่ง โดยแบ่งการฝึก
แห่งละครึ่งภาคการศึกษา

ส่วนอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีความต้องการให้ฝึกในช่วงภาคการศึกษาปกติ และอาจารย์
นิเทศก์เกือบครึ่งหนึ่งไม่ต้องการให้จัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพควบคู่ทั้ง 2 แห่ง โดยแบ่งการฝึก
แห่งละครึ่งภาคการศึกษา

9. ปัญหาและข้อเสนอแนะจากอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด ในส่วนของปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพประมวลได้ ดังนี้

ด้านหลักสูตร

1. นักศึกษามีความรู้ ทักษะและความชำนาญในเนื้อหาวิชาไม่เพียงพอที่จะสอนได้ (26)
2. นักศึกษามีเทคนิควิธีการสอน การผลิตสื่อการสอนและการใช้สื่อดิจิทัลไม่เพียงพอต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (25)
3. จำนวนหน่วยกิตการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 9 หน่วยกิต มากเกินไป (20)

ด้านการดำเนินงาน

1. สถานศึกษาบางแห่งไม่จัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ทดลองปฏิบัติงานสอนก่อนปฏิบัติงานจริง (17)
2. สถานศึกษาบางแห่งไม่จัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ศึกษาและสังเกตงานครู และงานสอน (15)
3. อาจารย์พี่เลี้ยงของสถานศึกษาบางแห่ง ไม่ดูแลนักศึกษาเท่าที่ควร โดยเฉพาะเรื่องการสอน และการปรับปรุงแก้ไข (12)
4. หน้าที่การให้คะแนนของผู้ประเมินยังไม่เหมาะสม (11)
5. เทคนิคและวิธีการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงยังไม่เหมาะสม (9)
6. การสัมมนาไม่ตรงประเด็นตามหัวข้อที่จัด และเวลาที่จัดสัมมนาน้อยไป (7)
7. การปฐมนิเทศโดยสถานศึกษา บางแห่งไม่ดำเนินการ (5)
8. การปฐมนิเทศโดยสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในเรื่องรายละเอียดต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน (4)

9. การปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์พี่เลี้ยง ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเด่นชัด (4)

10. ในเรื่องการแจ้งข้อมูลข่าวสารระหว่างนักศึกษากับสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังไม่มี ความคล่องตัว (2)

11. นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์ได้ในบางเรื่อง (2)

12. รายละเอียดในการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของ สาขา (1)

อื่น ๆ

1. เรื่องการปรับตัว การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นขณะฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ (15)

2. เรื่องการวางตัว ในด้านมารยาท บุคลิกภาพ ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (14)

3. นักศึกษาได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น ทำความสะอาดโรงอาหารทุกวัน ทยอยของให้กับทางโรงเรียนในชั่วโมงที่ว่าง และต้องช่วยแม่ครัวทำอาหารกลางวันให้กับนักเรียน (5)

ในส่วนของข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามความต้องการของอาจารย์ นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพประมวลได้ ดังนี้

ด้านหลักสูตร

1. ควรพิจารณาลดจำนวนคาบการปฏิบัติงานสอนลงเป็น 8-10 คาบ/สัปดาห์ กรณี นักศึกษาได้รับมอบหมายให้สอนมากกว่า 2 วิชา (25)

2. ให้ลงทะเบียนเรียนเฉพาะนอกเวลาราชการถ้าจำเป็น ไม่ควรอนุญาตให้ลงทะเบียน เรียนระหว่างฝึก (24)

3. ควรกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยในกระบวนวิชาแต่ละด้าน เป็น 2.5 ขึ้นไป (21)

4. ควรแยกเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา 6 หน่วยกิต ฝึกงานในสถานประกอบการ 3 หน่วยกิต (20)
5. ควรให้นักศึกษาเลือกฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการตามความถนัด (15)
6. ควรลดจำนวนหน่วยกิตการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็น 7-8 หน่วยกิต แล้วไปเพิ่มกระบวนวิชาเตรียมความพร้อม หรือ Micro Teaching (14)
7. ควรแยกเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 6 หน่วยกิต สัมมนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือทำวิจัยทางด้านวิชาชีพ 3 หน่วยกิต (9)
8. ควรจัดหาแหล่งวิทยากรให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ (7)
9. นักศึกษาควรเรียนกระบวนวิชาเฉพาะด้านให้มากกว่าที่กำหนดในเงื่อนไขก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (5)

ด้านการดำเนินงาน

1. ควรให้นักศึกษาได้เลือกสถานศึกษาที่จะ ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามความสมัครใจ (27)
2. ควรขยายเวลาการแจ้งข่าวสารและการรับสมัครการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (25)
3. ควรจัดอบรมเทคนิคและวิธีการนิเทศแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง (23)
4. ควรจัดสัมมนาอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อจะได้มีการปรึกษาหารือกัน (22)
5. ควรจัดสัมมนาเต็มวัน (22)
6. ควรให้สาขาวิชาจัดปฐมนิเทศนักศึกษาของสาขาวิชา (15)
7. ควรมีการประชุมชี้แจงกับผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา (9)

8. ควรจัดให้นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ไปสังเกตการสอนที่สถานศึกษาอื่น โดยอาจมีการสลับเปลี่ยนกันสอน เพื่อที่จะได้นำสิ่งที่ดีมาปรับปรุงแก้ไข (7)

อื่น ๆ

1. ควรจัดอบรมในเรื่องการปรับตัว การวางตัว มารยาท บุคลิกภาพ ทักษะต่าง ๆ ที่ต้องใช้ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (29)
2. ควรแจ้งขอบเขตการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับสถานศึกษาทราบด้วย (25)

ตอนที่ 3 การตรวจสอบร่างรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภาควิชาอาชีวศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และการศึกษาเอกสารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มาประมวลแล้วร่างเป็นรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของภาควิชาอาชีวศึกษา แล้วนำร่างรูปแบบไปตรวจสอบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 2 ท่าน และอาจารย์นิเทศก์ภาควิชาอาชีวศึกษา จำนวน 18 ท่าน ได้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. การจัดหลักสูตร อาจารย์นิเทศก์ทุกท่านเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะจำนวนหน่วยกิตสำหรับการฝึกในสถานศึกษาจำนวน 6 หน่วยกิต และสำหรับการฝึกในสถานประกอบการจำนวน 3 หน่วยกิต ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการไม่ควรกำหนดให้ลงทะเล เป็นนเฉพาะในภาคเรียนฤดูร้อนควรขึ้นอยู่กับความต้องการของนักศึกษา และจำนวนคาบการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ควรกำหนดให้เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต คือไม่น้อยกว่า 8 คาบ/สัปดาห์ รวมทั้งกำหนดจำนวนนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในแต่ละภาคการศึกษาให้เหมาะสม

ในเรื่องเงื่อนไขก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์ทุกท่านเห็นด้วยกับการที่นักศึกษาต้องผ่านกระบวนวิชาด้านการศึกษา จำนวน 5 กระบวนวิชา และกระบวนวิชาเฉพาะด้านไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต สำหรับลำดับคะแนนเฉลี่ยของกระบวนวิชาแต่ละด้านควรกำหนดไม่ต่ำกว่า 2.00 โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรแยกเป็นเงื่อนไขก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา และเงื่อนไขก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ และควรรวมกระบวนวิชาหลักสูตรของสาขาวิชา และกระบวนวิชาการสอนของสาขาวิชาเป็นกระบวนวิชาเดียว

ส่วนในเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเตรียมความพร้อมเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรรวมการศึกษาสังเกตงานในพื้นที่ครูในกระบวนวิชาที่เกี่ยวกับการสังเกตและฝึกปฏิบัติ

งานครู และควรรวมการทดลองสอนในสถานศึกษาหรือโรงเรียนสาธิตในกระบวนวิชาการสอนแบบ
 จุลภาค รวมทั้งเห็นด้วยกับการเตรียมความพร้อมเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 โดยให้ข้อเสนอแนะว่าควรรวมการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะทางในสถาบันในกระบวนวิชา เพื่อเตรียมตัว
 ก่อนออกฝึกในสถานประกอบการ สำหรับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละกระบวนวิชา ควรกำหนดให้ชัดเจน
 และควรเพิ่มกระบวนวิชาเฉพาะด้านให้มากกว่า 18 หน่วยกิต เพื่อที่นักศึกษาจะได้นำความรู้ที่ได้รับ
 ไปใช้ประโยชน์ในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ส่วนการอนุญาตให้นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา
 อื่นควบคู่กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
 ว่าควรให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนเฉพาะนอกเวลาราชการ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดหลักสูตรว่ากระบวนวิชาที่
 กำหนดในเงื่อนไขมีความจำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษา และควรรวมกระบวนวิชา
 หลักสูตรและกระบวนวิชาการสอนของสาขาวิชา รวมเป็น 1 กระบวนวิชา เพื่อจะได้ผสมผสาน
 ระหว่างการวางแผนและการปฏิบัติ รวมทั้งก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในสถานศึกษาและสถาน
 ประกอบการนักศึกษาทุกคนต้องผ่านการเตรียมความพร้อม ในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรรีให้
 นักศึกษาเลือกฝึกตามความต้องการ คือถ้าต้องการประกอบอาชีพครูให้เลือกฝึกในสถานศึกษา
 ถ้าต้องการประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เลือกฝึกในสถานประกอบการ ตลอดจนให้ภาควิชา
 เป็นผู้ดำเนินการปรับหลักสูตรภายในของแต่ละสาขาวิชาให้สอดคล้องกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

2. การดำเนินงาน อาจารย์นิเทศก์ทุกท่านเห็นด้วยกับการดำเนินงานของการฝึกประสบ
 การณ์วิชาชีพในเรื่องการรับสมัคร การเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์ การปฐมนิเทศ การนิเทศ การ
 สัมมนา การประสานงาน และการประเมินผล โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องการนิเทศของ
 อาจารย์นิเทศก์ว่าควรลดจำนวนการนิเทศลงเป็นอย่างน้อย 4 ครั้ง ในเรื่องการประสานงานควร
 ให้สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีบทบาทในการประสานงานกับสถานศึกษาหรือสถานประกอบการให้

มากกว่านี้ และควรจัดให้มีผู้ที่เกี่ยวข้องออกไปดูแลนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์ ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนหรือปฏิบัติงานด้านวิชาชีพอื่น ๆ ส่วนในเรื่องการประเมินผล ควรชี้แจงการให้คะแนน 10% ของสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยระบุในคู่มือให้ชัดเจน

สำหรับผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านเห็นว่าการดำเนินงานควรรักษาภาควิชาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตอนที่ 4 รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของภาควิชาอาชีวศึกษา เป็นกระบวนการฝึกภาคปฏิบัติที่มุ่งฝึกทักษะในวิชาชีพ มุ่งสร้างประสบการณ์และส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงทั้งในอาชีพครูและอาชีพอื่น ๆ ดังนั้น การศึกษาปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทุกฝ่ายจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของภาควิชาอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถประมวลและกำหนดได้ดังนี้

การจัดหลักสูตร

เนื่องจากภาควิชาอาชีวศึกษาเป็นภาควิชาที่มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพทั้งอาชีพครูหรือนักการศึกษา และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาควิชาอาชีวศึกษาจึงเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในสถานศึกษา และสถานประกอบการหรือแหล่งอื่น ๆ โดยแบ่งจำนวนหน่วยกิตออกเป็น ดังนี้

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา 6 หน่วยกิต
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ 3 หน่วยกิต
3. การจัดฝึกประสบการณ์ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการอาจจัดในภาคเรียน

เดียวกัน โดยภาควิชาจะเป็นผู้ดำเนินการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร

เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดเงื่อนไข ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยนักศึกษาต้องผ่านกระบวนวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. กระบวนวิชาด้านการศึกษา จำนวน 5 กระบวนวิชา ดังนี้
 - 1.1 054321 (Ed.F.321) จิตวิทยาการศึกษา
 - 1.2 055400 (Ed.M.400) สถิติทางการศึกษา
 - 1.3 059400 (Ed.Tec.400) เทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 1.4 กระบวนวิชาหลักสูตรของสาขาวิชา
 - 1.5 กระบวนวิชาการสอนของสาขาวิชา
2. กระบวนวิชาเฉพาะด้านไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต และต้องเป็นกระบวนวิชาที่จำเป็น

ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. กำหนดลำดับคะแนนเฉลี่ยของกระบวนวิชาแต่ละด้านไม่ต่ำกว่า 2.00
4. ต้องผ่านกระบวนวิชาในการเตรียมความพร้อม

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา นักศึกษาต้องผ่าน กระบวนวิชา ดังนี้

1. กระบวนวิชาที่เกี่ยวกับการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู จำนวน 2 หน่วยกิต
2. กระบวนวิชาการสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching) จำนวน 2 หน่วยกิต

รวมทั้งทดลองสอนในสถานศึกษาหรือโรงเรียนสาธิตประมาณ 1-2 สัปดาห์

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ นักศึกษาต้องผ่านกระบวนวิชาเตรียมตัวก่อนออกฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 2 หน่วยกิต รวมทั้งการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะทางในสถาบัน

และในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะทาง จะประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ฝึกประสบการณ์สอนหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะทาง
2. ฝึกจัดกิจกรรม
3. ฝึกหน้าที่ครูนอกเหนือจากงานสอนหรือฝึกการบริหารงานการจัดการ
4. ฝึกการทำงานร่วมกัน
5. ฝึกการบริการชุมชน
6. ฝึกการจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

ชั่วโมงการปฏิบัติงานและการลงทะ เป็นเรียนกระบวนวิชาอื่นขณะฝึกปฏิบัติมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. อนุญาตให้นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ลงทะ เป็นเรียนกระบวนวิชาอื่นควบคู่กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในกรณีที่มีนักศึกษาจะจบการศึกษาในภาคการศึกษานั้น ทั้งนี้กำหนดให้ใช้เวลาเรียนในเวลาราชการได้ 1 กระบวนวิชา และนอกเวลาราชการได้ 1 กระบวนวิชา เวลาที่เรียนนั้นต้องไม่กระทบกระเทือนกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และจะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตลงทะ เป็นเรียนพร้อมใบสมัคร

2. จำนวนชั่วโมงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา นักศึกษาต้องปฏิบัติงานสอนไม่น้อยกว่า 8 คาบต่อสัปดาห์ ในกรณีนักศึกษาได้รับชั่วโมงสอนไม่ครบตามกำหนดต้องทำโครงการพิเศษ : เสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เสนอต่ออาจารย์นิเทศก์สาขาวิชา

3. จำนวนชั่วโมงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ นักศึกษาต้องปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 270 ชั่วโมง

การดำเนินงาน

การดำเนินงานของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เป็นการประสานงานกันระหว่างภาควิชา สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพคณะศึกษาศาสตร์ และหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงกำหนดการดำเนินการ ดังนี้

1. การรับสมัครนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งข่าวการรับสมัครล่วงหน้า 1 เดือน

1.2 ระยะเวลาในการรับสมัคร 2 สัปดาห์

1.3 ยื่นใบสมัครพร้อมระเบียบผลการเรียน (Transcript) โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา โดยการประสานงานระหว่างสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับภาควิชา มีดังนี้

2.1 สถานศึกษาและสถานประกอบการที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะสำรวจและขอความเห็นชอบจากอาจารย์นิเทศก์

2.2 การพิจารณาเลือกสถานศึกษาและสถานประกอบการที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ตกลงกันในกลุ่มสาขาวิชา โดยอาจารย์นิเทศก์ของแต่ละสาขาวิชาจะเป็นผู้พิจารณาร่วมกับการตัดสินใจของนักศึกษา

2.3 สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จะประกาศรายชื่อนักศึกษาที่มีสิทธิ์ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พร้อมทั้งรายชื่อสถานศึกษาและสถานประกอบการที่จะไปปฏิบัติงานให้ทราบหลังจากการพิจารณาลิ้นสุดแล้ว

3. การปฐมนิเทศ นักศึกษาทุกคนต้องเข้ารับการปฐมนิเทศ โดยสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพและหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการปรับตัวของนักศึกษามีดังนี้

3.1 การปฐมนิเทศโดยสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยแจกเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานขณะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การประสานงานกับสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปฏิทินการปฏิบัติงานตลอดภาคการศึกษา การพบอาจารย์นิเทศก์

3.2 การปฐมนิเทศโดยสถานศึกษาหรือสถานประกอบการที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น ที่ตั้ง สภาพของหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระเบียบปฏิบัติตน การปรับตนกับบุคลากรภายในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การใช้แหล่งวิทยาการ ปฏิทินปฏิบัติงานและภาระงานที่จะต้องปฏิบัติ

4. การนิเทศและการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 นักศึกษาพบอาจารย์นิเทศก์เพื่อทำความเข้าใจในหลักเกณฑ์การนิเทศก่อนที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4.2 นักศึกษาจะได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์อย่างน้อย 6 ครั้ง จากอาจารย์พี่เลี้ยงหรือผู้ควบคุมการฝึกหรือผู้บริหารของสถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานประกอบการอย่างน้อย 6 ครั้ง

4.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการสอน การฝึกงาน ตลอดจนการให้การสนับสนุนและการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง ซึ่งควรกระทำร่วมกันกับนักศึกษาในการวิเคราะห์ผลการสอนหรือผลการทำงาน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

5. การสัมมนาและการพบอาจารย์นิเทศก์ ของนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีดังนี้

5.1 สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะจัดให้มีการสัมมนานักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ครั้งที่ 1 เป็นการนำเสนอปัญหาต่าง ๆ และแนวทางการแก้ปัญหา โดยการเชิญวิทยากรมาให้ข้อคิดหรือความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่นักศึกษาต้องการ ครั้งที่ 2 บัณฑิตสัมมนาเป็นการประเมินการฝึกประสบการณ์ตลอดภาคการศึกษา รวมทั้งจัดวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการสมัครงาน และทางเลือกในการประกอบอาชีพ

5.2 การพบอาจารย์นิเทศก์ของสาขาวิชา จัดให้มีการพบปะ เพื่อให้นักศึกษาได้ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน การฝึกงาน หรือเพิ่มพูนความรู้และทักษะ เฉพาะสาขาวิชา เดือนละ 1 ครั้ง

6. การประสานงานระหว่างสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ หรือ นักศึกษาผู้ประสานงานของหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ มีดังนี้

6.1 นักศึกษาแจ้งตารางการปฏิบัติงาน กับอาจารย์นิเทศก์โดยตรง

6.2 การแจ้งข่าวสารของหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น วันหยุดของสถานศึกษา หรือสถานประกอบการ ให้ผู้ประสานงานนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา หรือสถานประกอบการแจ้งกับสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และอาจารย์นิเทศก์

6.3 ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นกับนักศึกษาระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งปัญหานั้น เป็นผลกระทบต่อหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ต่อคณะศึกษาศาสตร์ และต่อตัวนักศึกษา ให้แจ้งสำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยด่วน

7. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาและสถานประกอบการมีดังนี้

7.1 ผู้ประเมินมี 3 ฝ่าย โดยมีน้ำหนักการให้คะแนน ดังนี้

7.1.1 อาจารย์นิเทศก์ (อย่างน้อยสาขาวิชาละ 2 คน) 45%

7.1.2 อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ควบคุมการฝึกงาน และผู้บริหารสถานประกอบการ 45%

7.1.3 สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 10% (เป็นการให้คะแนนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมของสำนักฝึกประสบการณ์ฝึกทุกครั้ง)

7.2 กำหนดช่วงของการประเมินและน้ำหนักคะแนนใน 1 ภาคการศึกษา กำหนดให้มีการประเมิน 2 ครั้ง ดังนี้

7.2.1 ครั้งที่ 1 หลังจากฝึกงานในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ ประมาณครึ่งภาคการศึกษา คะแนน 40 %

7.2.2 ครั้งที่ 2 ปลายภาคการศึกษา คะแนน 60 %